

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll.....	5
2	Författningsförslag.....	7
2.1	Förslag till lag om tolktjänst för vardagstolkning	7
2.2	Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).....	10
2.3	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).....	11
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	12
2.5	Förslag till lag om ändring i patientlagen (2014:821)	13
3	Bakgrund.....	15
3.1	Uppdraget.....	15
3.2	Tolktjänst för döva och hörselskadade samt personer med dövblindhet	17
3.2.1	Tolkanvändning	18
3.2.2	Tolkbehoven varierar och förändras.....	18
3.2.3	Landstingens tolktjänst.....	19
3.2.4	Finansiering av samhällets tolkstöd	21
4	Gällande rätt.....	23
4.1	Inledning.....	23
4.2	Internationella överenskommelser	23
4.2.1	Förenta nationerna	23

4.2.2	Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.....	24
4.3	Grundläggande principer och lagar i Sverige	24
4.3.1	De funktionshinderspolitiska målen.....	24
4.3.2	Ansvars- och finansieringsprincipen.....	25
4.3.3	Regeringsformen och diskrimineringslagen.....	25
4.3.4	Språklagen.....	26
4.3.5	Stöd från arbetsgivaren	27
4.3.6	Arbetsförmedlingens insatser.....	28
4.3.7	Tolk vid vissa myndighetskontakter.....	29
4.3.8	Tolk i domstol.....	30
4.3.9	Stöd i skolan	30
4.4	Bakgrund till tolktjänst för vardagstolkning	31
4.4.1	Landstingets ansvar för tolktjänst.....	32
5	Överväganden och förslag	35
5.1	En lag om tolktjänst för vardagstolkning införs.....	35
5.1.1	Definitioner av vad som ingår i tolktjänst m.m.	40
5.1.2	Tydliggörande i lagen av begreppet vardagstolkning	41
5.1.3	Möjlighet att sluta avtal och undantag från lokaliseringsprincipen för ökad flexibilitet.....	44
5.1.4	Vissa särskilda bestämmelser för personer med dövblindhet.....	46
5.1.5	Prioriteringar	49
5.1.6	Verksamheten.....	51
5.1.7	Sekretess m.m.....	51
5.2	Ikraftträdande	55
5.3	En gemensam ingång för bokning av tolktjänst	55
5.4	En effektivare tolktjänst genom it.....	59
5.5	Tolktjänst i arbetslivet.....	62
6	Konsekvenser	65
6.1	Konsekvenser för landsting och kommuner.....	65

6.2	Konsekvenser för staten	68
6.3	Övriga konsekvenser	69
7	Författningskommentar	71
7.1	Förslaget till lag om tolktjänst för vardagstolkning	71
7.2	Förslaget till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).....	78
7.3	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).....	78
7.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	79
7.5	Förslaget till lag om ändring i patientlagen (2014:821)	80

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås en lag om tolktjänst för vardagstolkning för barndomsdöva, vuxendöva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Vidare behandlas frågor som rör en gemensam administrativ ingång för bokning av tolk, insatser för att effektivisera tolktjänst genom it samt vissa frågor om tolk i arbetslivet. Promemorian baserar sig på underlag från en arbetsgrupp inom Regeringskansliet.

Utgångspunkten för promemorians överväganden och förslag är att ta tillvara och utveckla dagens förhållandevis välfungerande tolktjänst och peka på de insatser och utvecklingsområden som behövs och finns för att förbättra tjänsten. Det handlar om att olika aktörer ska kunna samordna sig bättre för att skapa större effektivitet i användningen av de personella, tekniska och ekonomiska resurser som finns i systemet samt att stimulera en ökad kunskapsutveckling och innovation för att göra tolktjänsten mer ändamålsenlig, brukarorienterad och effektiv.

Förslaget om en lag om tolktjänst för vardagstolkning innebär ett tydliggörande av det ansvar landstinget har i dag att organisera, tillhandahålla och finansiera tolktjänst för vardagstolkning för barndomsdöva, vuxendöva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Lagen innebär inte någon inskränkning i det ansvar som andra kan ha enligt annan författning. För en ökad förståelse av begreppet vardagstolkning anges vissa situationer i lagen som typiskt sett kan höra dit, såsom situationer av privat karaktär, vid fritidsaktiviteter, för att delta i föreningslivet, vid besök hos hälso- och sjukvården och i vissa grundläggande situationer i arbetslivet. I lagen anges även att vardagstolkning kan erbjudas genom tolkning på plats eller genom distanstolkning. Vidare föreslås ett undantag

från lokaliseringsprincipen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) i syfte att möjliggöra en ökad samverkan mellan landstingen i frågor som rör bl.a. bokning av tolk, samverkan i akuta tolksituationer eller i fråga om särskild tolkkompetens. En ökad möjlighet till samverkan förbättrar även möjligheterna att uppnå en mer jämlik tolktjänst, samt förbättrad kvalitetsuppföljning och statistikförsörjning. I den särskilda lagen definieras även vad som ingår i tolkning för personer med dövblindhet samt föreslås att landsting och kommun vid behov ska ingå en överenskommelse om samarbete i fråga om personer med dövblindhet som har behov av både tolktjänst för vardagstolkning och ledsagarservice enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.